

Nr 473.

Av herr Larsson i Hedenäset m. fl., om en allsidig utredning av olika norrländska skogsproblem.

En samhällelig uppgift av betydelse är att med uppmärksamhet följa utvecklingen på olika näringspolitiska områden. Av en avgörande betydelse för landets ekonomiska liv är otvivelaktigt våra skogstillgångar. Skogsprodukter av olika slag svarar således för en betydande del — i runt tal omkring hälften av värdet av den samlade exporten från landet. I den mån några förändringar i detta hänseende i framtiden kan inträffa, får förutsättas, att de med den utveckling, som kännetecknar framför allt den träkemiska industrien, kommer att innebära en ytterligare accentuering av skogens dominerande betydelse för vårt ekonomiska liv.

Det måste, mot bakgrunden av dessa förhållanden, vara naturligt att från samhällets sida olika skogliga spørsmål ägnas all möjlig uppmärksamhet; detta så mycket mera som det här är fråga om ett område, där allt konstruktivt arbete måste ske på mycket lång sikt. Norrlands skogsproblem synes av olika orsaker vara förtjänta av en alldeles speciell uppmärksamhet från samhällets sida.

Då statsbidrag till skogliga produktionsåtgärder lämnas, är detta till stor del grundat på det förhållandet, att många sådana åtgärder är av den arten, att produktiv avkastning ej erhålles förrän inom en mycket lång tidrymd. Ofta är det fråga om åtgärder som lämnar avkastning först åt en senare generation skogsägare. Uppenbart är i detta sammanhang, att — på grund av den senare tillväxten å skog i de nordligare delarna av landet — den tid, som här erfordras innan avkastning av vidtagna åtgärder ernås, blir betydligt längre än i södra Sverige. Ifrågasätts kan om detta förhållande i tillbörlig utsträckning beaktats vid statsbidragsbestämmelsernas utformande. Det speciella anslag, norrländska produktionsanslaget, som i detta sammanhang anvisats, synes vara otillräckligt.

I Norrland finnes betydande arealer skogsmark, som på grund av ett alltför glest bestånd eller en olämplig sammansättning i fråga om förekommande trädslag ger en otillfredställande avkastning och följaktligen är i behov av olika skogsproduktiva åtgärder. Enligt norrlandskommittén har denna areal uppskattats till ej mindre än omkring 2 100 000 hektar. I detta sammanhang förtjänar påpekas, att den senare tidens rön klarlagt att det ej som tidigare förutsatts är möjligt att uteslutande basera skogsvården på högre belägna skogar på självföryngring. Plantering och sådd har i en tidigare ej anad utsträckning visat sig bli erforderliga. Uppenbart

är då, att sådana åtgärder ställer helt andra krav i fråga om tillgång till arbetskraft och ekonomiska resurser, varför en omprövning av utgående statsbidrag synes påkallad.

Angeläget är även, att så långt detta är möjligt ernå produktion av skog på de omfattande arealer impediment som finns i Norrland. Statsbidragen till olika torrlägningsföretag är i detta sammanhang av betydelse. Det vill emellertid synas som om en översyn av denna verksamhet vore nödvändig för att med ledning av de erfarenheter, som står att vinna, få en inriktning på den fortsatta verksamheten, som bäst motsvarar och utnyttjar naturliga betingelser och förutsättningar. Uppenbart är nämligen att det stora flertalet sådana torrlägningsföretag varit väl lyckade. Ifrågasättas måste dock, om ej ett relativt litet antal mindre lyckade företag kommit att få en alltför hämmande inverkan på den fortsatta verksamheten, utan att en ordentlig undersökning av de faktorer, som orsakat misslyckandet, skett.

Aktuell är frågan om uppnående av en jämn sysselsättning för befolkningen i skogsbygderna. En tryggad försörjning har tilldragit sig en allt större uppmärksamhet även från skogens arbetare. Ur samhällets synpunkt måste det vara angeläget, att så långt möjligt är tillmötesgå detta önskemål och därmed trygga den väsentliga förutsättning för vård och utnyttjande av det värdefulla skogskapitalet, som tillgången av arbetskraft utgör. En väsentlig förutsättning härför är emellertid att nå tryggad och kontinuerlig avsättning av olika skogsprodukter. Även om en viss anpassning efter skiftande konjunkturen allt framgent kommer att präglade skogsbruket, kan det ej vara rimligt att uteslutande låta denna anpassning gå ut över sysselsättningen.

Klart är att under tider med mindre god avsättning på världsmarknaden en anpassning härefter kan ordnas, så att mera utrymme ges åt olika skogsvårdande arbeten. Förbises får dock ej i detta sammanhang att möjligheterna till sådana arbeten, t. ex. gallringar och hyggesrensningar, till stor del är beroende av möjligheterna till avsättning av utfallande klenvirke. Ett ekonomiskt utnyttjande av klenvirket är i många fall en förutsättning för ett genomförande av olika skogsvårdande åtgärder.

Till viss del torde problemet om klenvirkets utnyttjande redan vara föremål för utredning närmast genom Södra Sveriges skogsindustriutredning. Framhållas må emellertid, att detta problem för Norrlands vidkommande är av synnerligen stor betydelse och omfattning. De väldiga arealerna har synnerligen omfattande proportioner och betydelse. Det vill därjämte synas som om det förhållandet, att olika fossila bränslen på grund av transportkostnader betingar ett högre pris i Norrland, ger en särskild aspekt åt detta problem, som bör bli föremål för överväganden.

I olika sammanhang har påståtts, att den norrländska skogsindustrien skulle vara överdimensionerad i förhållande till inom landsdelen befintliga skogstillgångar. De avsättningssvårigheter för såväl timmer som massa-

ved, som de senaste åren förelegat inom stora delar av Norrland, motsäger emellertid, att så skulle vara fallet. För bedömningen av frågan om träindustriens fortsatta utbyggnad och lokalisering måste det vara av intresse att få kartlagt hur härmed förhåller sig.

Betydande förändringar har i fråga om skogsvård och skogsarbete ägt rum i så måtto, att olika maskinella hjälpmedel börjat ersätta manuell arbetskraft. Av helt naturliga skäl har detta i första hand kommit att ske inom storskogsbruket. Fråga är om genom bidrag från statens sida en rationalisering inom bondeskogsbruket bör stimuleras.

Olika åtgärder för vidmakthållande och ytterligare utvecklande av våra skogar och deras avkastning är en fråga av stor vikt för kommande generationer. Då detta för Norrlands vidkommande är ytterligare accentuerat och åtskilliga speciella förhållanden påkallar uppmärksamhet vid bedömningen av dess skogliga problem, synes oss en utredning om detta betydande frågekomplex böra komma till stånd.

Vi får därför hemställa,

att riksdagen, med beaktande av de synpunkter som i motionen anförts, i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en allsidig utredning av olika norrländska skogsproblem.

Stockholm den 27 januari 1954.

Nils Jönsson
i Rossgöl.

Per Persson
i Norrby.

Harald Larsson
i Hedenäset.
J. H. Johansson
i Norrfors.